

PROMOVAREA VALORILOR EPOCII CUNOȘTIȚELOR: DE LA TEORIE LA PRACTICĂ

PROMOTING THE VALUES OF THE KNOWLEDGE AGE: FROM THEORY TO PRACTICE

CZU: 001.8:338.1(1-775)

Alexandru GRIBINCEA,
doctor habilitat, profesor universitar,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Manal HABASHI,
doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Alexandru A. GRIBINCEA,
doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

Values are not something that can be bought or sold, they are something worth living for. The most important function of social values is to play the role of selection criteria from alternative modes of action. The multifactorial nature of innovative development of education is thus revealed. Special attention is paid to knowledge management and to strategic model for the formation of professionals. At present, a new economy is clearly emerging, a knowledge and economy-based economy, a knowledge economy where the key to prosperity and job creation is the degree of implementation of new concepts, the ideas of innovation and technology in all sectors of the economy, as well as the protection of the environment. We discuss the integrated nature of competence, the correlation between competence and motivation.

Keywords: *information, innovation, knowledge, economic development, OECD, competitiveness.*

REZUMAT

Valorile nu sunt aceleași lucruri netrecătoare și nu întotdeauna pot fi comercializate. Funcția nouă a valorilor sociale joacă un rol important în criteriile de selectare a funcțiilor, jucând un rol important printre alternativele modului de acțiune. Sunt elucidate factorii inovativi ai dezvoltării învățământului. Un rol deosebit este rezervat managementului cunoștințelor și modelului strategic de formare profesională. Actualmente, o economie modernă constă, în consecință, în procesul de apariție a unei economii axate pe cunoștințe. Economia cunoștințelor este calea spre prosperitate, formând noi locuri de muncă, sporind defalcările în PIB. Mărimea acesteia depinde de gradul de implementare a ideilor și conceptelor noi, inovațiilor și tehnologiilor de vârf în majoritatea ramurilor economiei, precum și dezvoltarea ecologică. Discutăm despre caracterul integrat al competenței, corelarea dintre competență și motivație.

Cuvinte-cheie: *informație, inovație, cunoștințe, dezvoltare economică, OCDE, competitivitate.*

Introducere. Internaționalizarea orientării valorilor după caracterul ideologic este un mecanism, care realizează o identificare colectivă a persoanelor, asigurând legătura dintre motivația personală și conștiința socială. Strategia dezvoltării viitorului indică în mod evident asupra neconcordanței stării actuale a educației moderne, cerințelor față de competențele profesionale, comunicative, inovaționale, motivată pragmatic. Necesitățile privind cunoștințele noi sunt caracteristice nu doar unor domenii, ci tuturor sferelor sociale: medicinei, economiei, tehnicii, educației etc. Putem fi solidari cu afirmarea că viitorul are nevoie de oameni culti, instruiți, inovativi, competenți, care se orientează cu ușurință în condițiile noi, văd legătură dintre procesele social-economice, care derulează cu repeziciune.

Scopul cercetării constă în investigarea economiei actuale din țările dezvoltate, bazate pe cunoaștere și pe digitalizarea activităților umane, formarea societății cunoașterii și impactul acesteia asupra dezvoltării tuturor domeniilor.

Metodologia cercetării include metoda observației, analizei, statisticii, dialecticii, inducției și deducției. Pe lângă acestea, au fost utilizate metoda DART – dialogue, access, risk assessment, transparency; gamification; evangheliismul de marketing, o procedură de formare a pieței și promovării produselor inovative pe piață prin încorporarea în conștiința oamenilor a unui mod specific de consum; metoda Kano, orientată spre antrenarea reacției individuale a consumatorilor la proprietățile pozitive și negative ale noutăților, formarea algoritmului de gestiune a satisfacției clienților. Utilizarea modelării empatică include metoda observării, ce permite evidențierea problemelor lipsei, incertitudinii, entropiei informaționale și redundanța unei surse.

Rezultate și analiză. Necesitatea în educație, formare, reciclare, studii suplimentare, instruire „pe parcursul întregii

vieți” este o necesitate stringentă a omenirii de cunoștințe. În societatea postindustrială formarea, educația formează o forță de producție. „Țările dezvoltate obțin circa 40% din PIB, preponderent în baza impactului investițiilor în nivelul de educație al populației”. [2] Economia contemporană, bazată pe cunoaștere, care va fi aplicată în societatea în devenire a cunoașterii, integrează obiectivele dezvoltării durabile, bazate pe dreptate socială și egalitate de șanse, dezvoltare ecologică, extindere, varietate culturală și ascensiunea inovării, restructurarea industriei și a mediului de afaceri, reprezentând o nouă etapă a civilizației umane care permite accesul larg la informație, un nou mod de lucru și de cunoaștere, amplificând posibilitatea globalizării economice și creșterea coeziunii sociale. Suportul tehnologic al noii societăți este constituit prin convergența a trei sectoare: tehnologia informației, tehnologia comunicațiilor, producția de conținut informațional. „Fiecare unitate monetară investită în educație oferă, de regulă, cel puțin, un aport de 400%, exprimat în formă monetară”. [2] Cu toate acestea, investițiile constituie doar un factor complementar, factorul decisiv fiind reorientarea formării de la acumularea cantitativă a cunoștințelor abstracte la formarea abilităților, capacitatea de a le implementa nu într-un laborator academic, ci în economia reală.

Autorii consideră că piatra de temelie a inovării educaționale o constituie formarea unei personalități competente conform standardelor epocii postindustriale, în general o regândire a filozofiei învățământului superior. În prezent, „filozofia educației se confruntă cu sarcina de a forma o metateorie a educației care să susțină în mod sistematic procesul de integrare a Israelului în spațiul economic și cultural global. În același timp, filozofia educației se confruntă cu sarcina de a păstra fundamentele mentalității naționale în sistemul educațional”. [3] Factorul determinant al „penetrării la egal”

Tabelul 1. Cadrul indicelui Global al inovării. [1]

Rata eficienței inovării						
Subindicele de inovare Intrări				Subindicele de inovare Ieșiri		
Instituții	Capital uman și cercetare	Infra-structură	Structura pieței	Structura mediului de afaceri	Cunoștințe și tehnologii	Creativitate
Mediul politic	Educație	TIC	Credite	Lucrători intelectuali	Crearea de cunoștințe	Active intangibile
Mediul regulator	Educație terțiară	Infra-structura generală	Investiții	Legături inovaționale	Impactul cunoștințelor	Bunuri și servicii creative
Mediul de afaceri	C&D	Sustenabilitate ecologică	Comerț și concurență	Absorbția cunoștințelor	Diseminarea cunoștințelor	Creativitate online

În comunitatea țărilor cu economie dezvoltată este capitalul uman, în special, inteligența agregată și cunoașterea noii generații de profesioniști, capacitatea lor de a inova, calitățile creative și manageriale ale individului. În opinia autorilor, pentru a deveni competitive, organizațiile

organizaționale, cu toate că, fără învățarea individuală, nu se poate realiza învățarea organizațională.

Societatea cunoștințelor este o societate care se dezvoltă dinamic, specificul calitativ al căreia se determină prin totalitatea factorilor enumerați în tabelul 2.

Tabelul 2. Caracteristicile societății cunoașterii din Israel. [cercetările autorilor]

1. Perceperea rolului cunoștințelor ca condiție de succes în orice domeniu.
2. Prezența (la diverși subiecți de diferite niveluri) necesității stabile în cunoștințe noi, necesare pentru rezolvarea sarcinilor noi, formarea unor produse și servicii noi.
3. Funcționarea eficientă a sistemelor de producție și transferului de cunoștințe.
4. Stimularea reciprocă a ofertei și cererii de cunoștințe (oferta tinde să satisfacă cererea existentă pentru cunoștințe și formarea cererii noi).
5. Interacțiunea eficientă în cadrul organizației și societății, sistemelor/subsistemelor producătoare de cunoștințe cu sistemele/subsistemele producătoare de produse materiale.

trebuie să încurajeze învățarea la toate nivelurile, adică să devină o organizație care învață. Organizațiile învață numai prin persoane individuale care studiază. Învățarea individuală nu garantează cunoștințe

Cu toate acestea, Israelul nu poate prelua și implementa direct experiența țărilor europene în virtutea nu doar a disparităților economice, dar și culturale, educaționale, politice, sociale etc. Ameliorarea procesului

de modernizare a educației profesionale are mai multe fațete, înglobând multipli parametri, condiționând reciproc parametrii, criteriile și obiectivele. Specificul cunoștințelor ca resursă economică invocă dificultăți în măsurare. Măsurarea cheltuielilor de producere a cunoștințelor și venituri de la vânzarea cunoștințelor este necesară, dar sunt insuficiente pentru perceperea aspectelor economice ale existenței cunoștințelor. În condițiile limitei de resurse economice este necesară stabilirea arhitecturii bugetare vizând măsurile primordiale, prioritățile în realizarea proiectelor inovaționale. La acest

Fig. 1. Creșterea economică. [4]

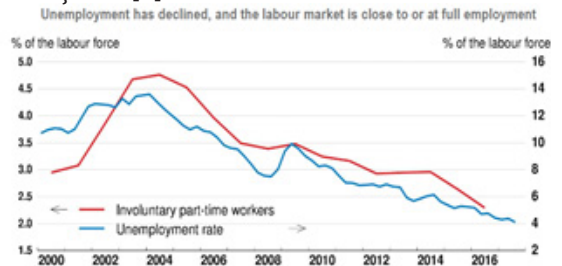

capitol, în calitate de „stea polară” poate deveni „Doctrina națională de dezvoltare a educației în sec al XXI-lea”, legile despre studiile superioare și actele normative (The Transformation of Education Policy in Israel), (The educational system of the Republic of Moldova: new challenges and opportunities, L. Bugaian, UTM, Meridian ingineresc, 2013), (Roy Singh, Raja Education for the twenty-first century: Asia-Pacific perspective. Bangkok, UNESCO, 1991).

Scenariile viitoare ale politicii, societății, culturii și sectoarelor economice vor depinde de contribuțiile elevilor, studenților școlilor/universităților de astăzi. Mai mult ca niciodată, educația trebuie să fie privită și orientată spre viitor, în fața uimitoarelor inovații și schimbări științifice și tehnologice, provocările și oportunitățile socioeconomice fără precedent, surprinzătoare reforme sociopolitice și o revoluție culturală uimitoare.

Investigațiile efectuate în domeniul educației inovaționale dezvăluie temeinic deciziile organizațional-manageriale, problemele studiilor universitare, însă componentele teoretico-metodologice ale inovațiilor, aspectele motivaționale, în opinia autorilor, nu și-au găsit reflecția necesară. Raportul UNESCO „Către societatea cunoștințelor” (2005) include concepția educației pe parcursul vieții, fiind ancorată în noțiunea „societatea educației (learning society)”, autorii referindu-se la lucrările lui R. Hutchins (1968) și T. Hoesen (1974) [2].

Fig. 2. Ocuparea forței de muncă este în creștere. [4]

Specificul modelului de competență al educației se observă în unele paradigme:

- gestiunea cunoștințelor trebuie să fie pragmatică, însoțind toate mișcările spre formarea profesională a personalităților: de la obținerea cunoștințelor în aule până la implementarea în tehnologii de vârf, materiale noi în sectorul real. Competența personalității se evidențiază ca resursa economică de bază pentru avansarea economică și tehnologică; [8]
- în cercetare vom reieși din determinarea competenței ca o caracteristică generatoare a personalității, pronunțată în capacitatea de a exprima sistemic cunoștințele obținute, deprinderile și performanțele în activitatea profesională și exprimând calități sociale personale;
- personalitatea este o formă superioară de existență a omului, care presupune o viață socială, care, de rând cu competențele profesionale, absolventul trebuie să posede

Fig. 3. Conceptul societății postindustriale, după Bell. [cercetările autorilor]

În sectorul economic — tranziția de la producție către extinderea sferei serviciilor.
În domeniul angajărilor — dominarea clasei tehnico-profesionale, formarea clasei medii.
Principiul societății axiale — locul central aparține cunoștințelor teoretice.
Orientarea viitoare — rolul deosebit al tehnologiei și estimarea tehnologică.
Luarea deciziilor în baza „tehnologiei intelectuale” noi.

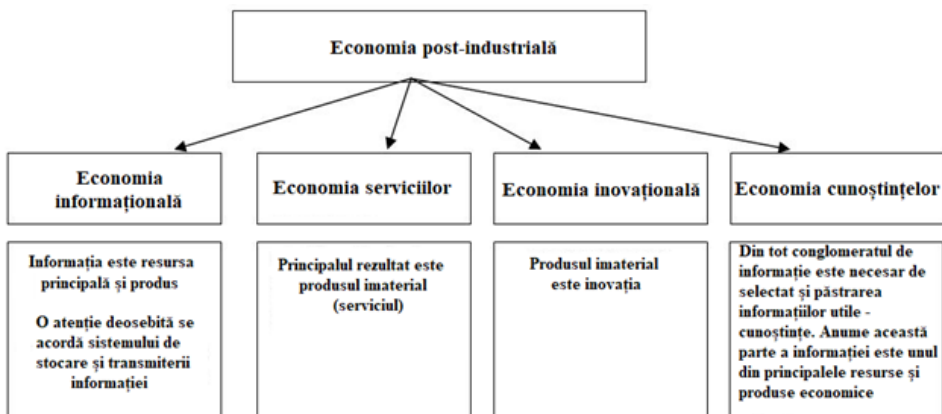
deprinderi de adaptare socială, astfel de competențe ca poziția civică, moralitatea, comunicarea, toleranța, lucrul în echipă, relațiile cu publicul etc. Fiecare dintre ele este o condiție indispensabilă a realizării cunoștințelor profesionale și poziției civice active;

- societatea postindustrială postulează informația ca o forță de producție. Termenul „economia postindustrială” se aplică pentru a desemna societatea, care o succede pe cea industrială. Etapa actuală a dezvoltării social-economice este numită în termeni diferiți – „economie nouă”, „economie informațională”, „economie inovațională”, „nanoeconomie”, „e-economie”, „economie de rețea”, „economia cunoștințelor” etc. În societatea globalizării ca purtător de informație se evidențiază limba engleză. Conceptul societății postindustriale, după Bell, include cinci componente (fig. 3).

Toate măsurile organizatorice și tehnologice pentru formarea competenței nu vor

atinge rezultatele scontate, vor rămâne la nivelul doleanțelor bune, fără a lua în considerare factorul de motivare a elevilor și profesorilor. Caracterul competenței este de așa natură încât poate fi realizat numai dacă există un interes profund în domeniul ales al realizării personale. Cu toate acestea, interesul, motivația ca o necesitate internă pentru activitate poate apărea numai cu condiția să se realizeze posibilitățile reale de atingere a scopului. Fără o viziune a mijloacelor reale de realizare, nu se stabilește niciun obiectiv. În mod tradițional, știința pedagogică acordă prioritate „formării unei astfel de personalități pe deplin dezvoltate, care este mai mult sau mai puțin armonioasă, combinând interesele sale personale și profesionalismul acesteia cu valorile conform intereselor (naționale, universale, de mediu etc.) comune, actualizate prin crearea unei societăți conform cererii unei persoane competente, sisteme de stimulare de natură materială și morală.

Fig. 4. Schema esenței economiei postindustriale. [cercetările autorilor]

Motivația depinde de coerența sistemelor de valori personale și sociale. Inconsecvența conținutului de competență cu cererile publice pentru caracteristicile personale ale absolventului, dreptul său la autorealizare poate duce la pierderea credinței în semnificația socială a competenței și chiar provoca stări nihiliste. Pierderea încrederii în abilitățile personale, dezamăgirea în competența profesională pot avea ca rezultat, în cel mai bun caz, pasivitatea socială, dispozițiile paternaliste și, în cel mai rău caz, frustrarea și chiar manifestările deviate.

În situația actuală, eliminarea de facto a stimulentei financiare (burse) ale studiului, dobândirea de cunoștințe și abilități, perspectivele incerte de realizare profesională, dezvoltarea carierei - un motivator puternic de competență profesională - devin perspective de integrare europeană. Într-un stat cu economie de piață, principiul „Cunoașterea înseamnă bani. Mai mult, aceste cunoștințe nu sunt gestionate de stat, ci de persoane particulare”. [5] Suntem de acord că aceasta este o orientare convingătoare față de pragmatism, realizarea eficientă a cunoștințelor, o recompensă demnă într-un mediu concurențial. În opinia lui David Ben-Gourion, „cercetarea științifică și rezultatele acesteia nu mai sunt doar un scop intelectual abstract, ci un factor central... în viața fiecărui popor civilizată”. [7]

Depășirea conservatismului latent al cadrelor didactice este văzută prin îmbunătățirea sistemului de stimulente, care vizează nu numai propria lor perfecționare profesională și științifică, ci și stimularea învățării, a cercetării independente a studenților. În primul rând, este logic să punem bunăstarea materială, creșterea în carieră a unui profesor în funcție nu numai de indicatorii cantitativi ai încărcăturii academice, ci și de caracteristicile calitative ale activității: competențe profesionale, performanța studenților baza-

tă pe rezultatele evaluării independente, realizările științifice (proprii și ale studenților).

Concluzii. Conform cercetărilor autorilor, formarea unei noi calități a educației nu se încadrează în metodologia tradițională, în recunoscuta politică a dezvoltării ca o regularitate obiectivă. Ca și multe alte țări mici, Israelul a fost nevoit să-și definească cu precizie politica sa în domeniul științei. Israelul promovează crearea unui centru de cunoaștere, dezvoltarea și formarea cunoștințelor în jurul unor savanți cu renume, într-o gamă largă de discipline. În tehnologie, Israelul atinge cele mai înalte niveluri, concentrându-și eforturile într-un număr limitat de domenii. Procentul populației implicate în cercetare și dezvoltare (R & D) în raport cu produsul național brut (PNB) este unul dintre cele mai ridicate din lume.

Cu toate acestea, proiectul inovațional pentru dezvoltarea educației în refracție sinergică este privit ca o combinație de legități aleatorii. Fiecare pas nou în formarea unei paradigme a învățământului este împovărat de procesul dureros de distrugere a tehnologiilor, structurilor și apariției pe baza noilor structuri, fenomene disipative. Aceasta înseamnă că o teorie sau o abordare a realizării inovației nu poate fi dominantă, ci poate prezenta doar o serie de posibilități, scenarii, care vor conduce la schimbări de paradigmă în educație.

Adică, vorbim despre o combinație de determinare obiectivă cu o alegere subiectivă - predicatorul unei stări noi. Este important să nu greșim cu această alegere, având în vedere perspectivele de transformare a civilizației evidențiate de A. Toffler: „Sistemul nostru educațional nu s-a adaptat încă la epoca industrială și vine o nouă revoluție industrială”. [1] Educația ar trebui să fie proactivă, văzând în prezent posibilele provocări, cu care se va confrunta societatea în viitorul apropiat. Prin urmare, perspectiva subiectului de cercetare aleasă

este evidentă atât în corecția recomandărilor dezvoltate, cât și în aprofundarea studiului problemei managementului cunoașterii. Viitorul șoc este ceea ce se întâmplă astăzi

cu oamenii și grupurile care sunt copleșite de schimbare. Schimbarea afectează produsele, comunitățile, organizațiile, chiar și modelele noastre de prietenie și iubire.

BIBLIOGRAFIE

1. Cadrul indicelui global al inovării. În: [http://globalinnovationindex.Org / content.aspx?page = gii-full-report](http://globalinnovationindex.Org/content.aspx?page=gii-full-report)
2. Dufourt D. Rapport mondial de l'UNESCO „Investir dans la diversité culturelle et le dialogue interculturel”, Paris. În: https://www.academia.edu/6114108/Rapport_mondial_de_l_UNESCO_Investir_dans_la_diversit%C3%A9_culturelle_et_le_dialogue_interculturel
3. Istileulova Yelena. Science, research and innovation. În: The Journal of the national experts on reforming the higher education of Kazakhstan. 2011, pp. 27-52.
4. OCDE Études économiques: Israël, 2018. În: www.oecd.org/fr/eco/etudes/etude-economique-israel.htm
5. Porter M. Competitive Advantage, Agglomeration Economies, and Regional Policy. International Regional Science Review, 1996.
6. Schumpeter J. A. The Theory of Economic Development, Cambridge, Harvard University Press, 1983.
7. Science et technologie. În: <https://embassies.gov.il/marseille/AboutIsrael/ScienceTechnology/Pages/science-technologie.aspx>
8. Seppänen S. K. Regional Innovation Systems and Regional Competitiveness: An Analysis of Competitiveness Indexes, DRUID-DIME Academy Winter 2008 PhD Conference on Geography, Innovation and Industrial Dynamics, 2008.
9. Shapira P., Youtie J. The Innovation System and Innovation Policy in the United States, Competing for Global Innovation Leadership: Innovation Systems and Policies in the USA, EU and Asia, Rainer Frietsch and Margot Schüller (Eds.), Fraunhofer IRB Verlag, Chapter 2, Stuttgart, 2010.
10. Toffler A. Future Shock. School & Library Binding. 1984, 576 p.

Prezentat: 20 iunie 2019.

E-mail: agribincea@mail.ru